

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZEPTRÓDALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 kor
Félévre	2 ..
Negyedévre	4 ..

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Béke remények.

Nem kell himni, hogy Burián béke-demarché-ának lesz valami eredménye. Az időpont megválasztása egy csöppet sem szerencsés. Magunkról tudjuk, hogy minden eredményes hadi vállalkozás után felélénkültünk, reményünk tömlői megfellek a lóhátról beszéltünk az ellenséggel. Mikor tavaly a Piave felé haladtunk, azt hittük, hogy Romában fogunk telelni. Ha Olaszország akkor hirtelen békét kér tőlünk, szába álltunk volna vele az igaz, de a magasabb skálákból beszéltünk volna vele. Mikor a tavasszal Németország offenzívája olyan tűnőményes sikereket hozott, rögtön Párisról álmodtunk. Hittük, hogy bevonulunk Párisba, végig sétálunk tündérienyben a boulevardokon; hittük, hogy kijutunk a tengerig s az egész angol hadsereggel tengeri fürdőt vétetünk. Ha akkor az entente békeajánlattal közeledett volna Németország felé, a nagy-németek olyan izgatást rendeztek volna minden békekísérlet ellen, hogy Németország aligha leült volna a tárgyaló asztalhoz, vagy leült volna ugyan, de elküldötte volna Hoffmann generálist is a tárgyalásokra, hogy kellő pillanatban üssön rá a kardjára.

És most ugyanez az eset ismétlődik,

de a mi rovásunkra. Az entente végre hozzájutott egy valamirevaló győzelemhez. Hát lehet most ezekkel birni? Nem álmodoznak-e ezek most Berlinről, Hamburgról, Strassburgról? Teljesen megvannak győződve, hogy a karácsonyi szentünnepüket az Unter den Linden palotájában fogják eltölteni s az operaházban a párisi nagy opera tagjai fogják eljátszani a Nibelungenringet.

Ha csak Anglia és Franciaország lenne, még talán lehetne valamit várni, de ott a friss, pihent erő: Amerika. Ez egészen neki van vadulva a háborúnak. Ő most valami olyat lát, s valami olyanban vesz részt, ami igazán amerikai, mert óriási mértékeivel, kockázataival kielégíti az ő nagy izgalmakhoz szokott lelki világát. Ezzel most nem lehet békülni. Ez most meg akarja mutatni az erejét nemcsak Európának, hanem különösképpen a szomszédnak: Japánnak. Ő most nem ül le alkudozni, csak diktálni.

Véleményünk szerint a békétől sohasem voltunk távolabb, mint most. Nem lehetetlen, hogy talán valami választ kapunk, de persze föltétlenül elutasítót. Nem lehetetlen, hogy ebben az elutasításban lesz valami békéfeltétel. Nem lehetetlen, hogy mi ebbe belekapaszkodunk s ebből valami tárgyalás fejlődik ki. De az is lehet, hogy mindebből nem lesz semmi.

Hogy a helyzet kedvezőbb legyen, ahhoz időre van szükség. Első sorban az a döntő, hogy Németország valahol megvesse a lábát kimozdíthatatlanul. Aztán ha jönnek majd a nagy támadások, s lassankint felmorzsolódnak az amerikai csapatok; ha majd sűrű tempóban kell küldeni a millió seregeket, s el kell rendelni a kényszer-sorozást, ha majd a jenki is kezdi látni és érezni, hogy a háború s a bál vagy cirkusz között lényeges különbség van, ha majd az ő pénzük értéke is esőkenni fog; ha náluk is általános divat lesz a fekete fátyol; ha náluk is lesznek zsirtalan napok; ha ők is jegyre kapják a tejet, a ruhát és a cipőt; — akkor írhat Burián megint demarché-ot, de addig ne várjunk nagy eredményt.

Hogy a németek kellő helyen megállanak, mint a vasoszlop, abban pillanatig sem kételkedünk. Az entente nem teszi be a lábát német földre. Mert ha arra kerül a sor, az egész Németország odaáll a határra, leszed magáról mindent s oda teszi a laza oltárára és nincs a földön az a hadsereg, melyet le ne hengerelne a határvonalokon. Fest steht und treu die Wacht am Rhein. Itt csak arra van szükség, hogy mindezekről a jenki is súlyosan meggyőződjenek. Ide türelem kell.

Nyugtassuk meg hát még egy kissé idegünket s ajándékozzunk még egy kis

Anya- gyermekvédelem és liturgia.

Írta Dr. Hirschler József

A gyönyörű éj, a fonségesen kivilágított, ragyogó bazilika, a felemelő ének, végül a meglepően szép keresztelőkápolna szimbólumaival, freskóival, oszlopaival, alabástrom és márványszobraival csak emelték a keresztelő magasatos óráját.

A keresztelőkápolna még ma is megkap szépségével. A keresztelőmedence szélén álló Krisztus és Keresztelő szent János szobrával szobra, közöttük a bárány, alatta a felirás: ime az Isten Báránya, ki elveszi a világ bűneit. A bárány ahal szökött a medencébe a főtviszágár. Két más szarvas szájából kisebb sugarak ömlöttek a medencébe. A sekély vízbe lépesök vezettek. A medence körül nyolc vörös gránitoszlop állott és áll még ma is, ezek hordják a merész ívekkel nehezded kapolát, melynek belsejét szebbnél-szebb

mozáik ékíti, tetejéről pedig a Szentlélek jelképe, a galamb száll alá. Az ősi időkben a medence közepén porfir oszlop tetején arany csészében balzsamolajban aszbeszt-lángocsák libegtek.

A víz megszentelése után történt a keresztelés.

A keresztelő után nyolc napig fehér ruhát hordtak a megkeresztelték és azonkívül fejükön, ahol a pápa a szent krizmával homlokukat megjelölte, selyemszalagot. Ez volt az a korona, az a legszébb ékesség, melyre amyszor hivatkoznak a vértanúk is, közülik oly kedvesen szent Ágnes.

A keresztelés felvétele után a szent kereszt oratoriumába vonultak a megkeresztelték, ahol a bérmlás szentségében részesültek. A litániák éneke mellett tértek azután vissza a lateráni bazilikába, ahol apraja-nagyja, még a csecsemők is, megáldoztak. Ezért írja elő az egyik szabály, hogy a csecsemő a keresztelő után tejet az áldozásig ne kapjon. Áldozás után a pápa még méz, tej és lisztből kevert italt adott

nekik, jelezvén ezzel, hogy most már beléptek az ígért földjére, Krisztus országába, mely tejjel és mézzel folyik.

Azután nyolc nap minden esti istentiszteletre előttek és meglátogatták nap-nap után a kápolnát, ahol leléptek a keresztvíz medencéjébe. Onnan a pápával S. Croce templomába vonultak, a szent kereszt ereklyéjébe, ahol a pápa nap-nap után figyelmeztette őket arra a nagy harcra, melyet a Krisztus keresztjéért kell majd megvívniok. És ők újból örök hiúságot fogadtak.

A nyolcadik nap stációja S. Pongrác temploma volt. Ott azután az úju vértanu lábához letették fehér ruhájukat és oltalmába ajánlották lelkük tisztaságát. Ez a fehér vasárnapnak történeti jelentősége.

Idők multával természetesen változott a szertartás kerete, fénye, tartama, de lényege és az egyes szertartások még ma is megvannak. A későbbi időkben különös gondot okozott a keresztelők megválasztása. A keresztelők intőzmény ugyan-

Oberbauer A. Utóda Budapest. IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévű örvendő és legrégebbi egyházi szerek ruhák, zászlok, stb. gyára — Arjegyzék kiválasztra ingyen és bérmentve.

türelmet a hazának. Üres békesopánkodásokkal ne izgassuk magunkat s polgártársainkat. Mindnyájan érezzük a béke szükségét, ez nem szorul bizonyításra, mert sokszorosan érezzük a háború átkait. De mit tegyünk, ha minden békeajánlatunkat kikacagják? Mit csináljunk, ha mi egyezkedni akarunk, de ők nem akarnak? Mit csináljunk, ha mi megegyezést ajánlunk, s Clemenceau, Lloyd George, Wilson tanétköz dühvel egybehangzóan azt kiabálják: nincs megegyezés, csak teljes leveretés? Végig kell csak olvasni az ellenséges államiértaik nyilatkozatait, a sajtó orgánumok cikkeiket, mindenikben ez a refrain: semmi megegyezés, hanem teljes leveretés. Lehet így békét remélni? Mi beszélünk magasabb hangon is, de aztán lejjebb szálltunk. Volt idő, mikor Belgiumot nem akartuk kiadni, csak bizonyos feltételek mellett, ma nem kötjük a föltételekhez a kiüritést. Kezdetben kizártak mondtuk az annexió nélküli békét, ma már lemondunk róla, sőt haragszunk, ha valaki emlegeti. Tehát mi engedünk a 48-ból. Az entente pedig kijelenti, hogy a háború csak Németország teljes leveretésével érhet véget. Wilson kiadta a maga 14 pontját s azon alól szóba sem áll senkivel. Lehet így békiülni? Hát mi vagyunk a béke akadályozói?

Százszorosan hibáznak tehát azok, akik bennünk keresik a béke "eltávolító okokat, mintha a mi hibánkból tartana tovább a háború dühöngése. Hát kívánják ők a mi leveretésünket a béke kedvéért? Tudják-e ők, hogy mit jelent ez a teljes leveretés ránk nézve? Hát ha tudják, akkor várjanak s tűrjenek még egy kicsit. Legyenek nyugodtak, majd adják ők lejjebb is. És ist dafür gesorgt, dass die Bäume nicht in den Himmel wachsen.

is, amelyhez csakhamar a bérmaszülői tisztség és u. n. katekizmus-szülői intézmény is járult, az anya- és gyermekvédelmeknek egyik legfontosabb tényezője volt. Szt. Ágoston, Bonifácus, a zsinatok a reánkmaradt írott értekezések, az agendák igen nagy hatáskört szabnak ezeknek. E hatáskörből fejlődik ki idővel az Ielki rokonság is, amelyet jó keresztény vidéken minden rokonságnál nagyobbak tartanak és amely házassági akadály is alakult. Elismerte e jogokat és azoknak következményeit a germán jog is, mely a keresztapának édesapaj jogokat biztosít.

A gyermeknek szorgosabb védelme vezette az egyházat akkor is, midőn intézkedett, hogy keresztzülő ne legyen testvér, lehetőleg ne legyen rokon és bérmaszülő és keresztzülő ne legyen egy személy. Tágítani akarta a rokon kört és jobban biztosítani a gyermeknek keresztény nevelését és védelmét.

A gyermek védelme adta az egyháznak azt a szép gondolatot is, hogy földi patronusa, a keresztzülő mellett égi patronusa is legyen. Azért sürgette a keresztelésnél a szentnek a nevét. Valóságos családoknak igen szép szokása, hogy nemcsak egy, hanem több szentet is választ. Jó példával jár elől ebben a mi uralkodó-családunk. Olaszországban minden fiú és leány a keresztelésben még a

A szociális hét tanulságai.

Közlő: Meisel József.

Szept. 2.-tól 7.-ig folytak le Budapesten a Kath. Népszövetség által rendezett szociális nagy hét napjai. A maga nemében páratlan volt a kurzus tartalma és színvonala. Ezen ne is csodálkozzunk, hiszen a keresztény modern eszmék fáklyái fényt vetettek abba a mélységbe, amelybe a korfány, a társadalom és az egyház vezetői nem igen óhajtanak, vagy nem is akarnak betekinteni.

Kerestem a kurzuson egyházmegyénk képviselőit, de alig találtam 3-4-et. (Bálint György főgimn. tanárt, Veress Ernő hitoktatót Brassóból és Fogolyán kereskedőt Sepsiszentgyörgyről), és amikor a pécsi egyh. megye 50 tagját láttam, sírni szerettem volna. Hát minálunk nincs szociális érzék? Látva a székelyföld pusztulását, s nyomort, a feldúlt tűzhelyeket, Erdély néptelenedését, pusztulását a fronton és odahaza, kértem: nem kell-e mentési akciót kezdeni? Prohászka sorai jutnak eszembe mikor e kérdést felvettem: „az elmaradottság óriási az egész vonalon, ezzel együtt jár a szakismeretek hiánya; rettenetes a szerveslenség, végül nagy védtelensége a baj a magyarnak.” És rá kell mutassak Huszár K. szavára: „az egész országon át egy földalatti moraj hallatszik, mely adott jelre vulkánzerűleg tör elő és lángba borítja, lombozta azt, amit ezer éven át felépített hit és kereszt.” Egyszerű szavak ezek, de értelmük mély, mint a tenger. Értse meg mindenki a gondolat-mélységét, melyet az idézett szavak tartalmaznak.

Az oláh invázió után a nyomor, inség, árvaság (ki törődik ma velük?), közzgazdasági állapotok mostohosága, a szerve-

zetienség óriási papoknál és népnél egyaránt. Igaz-e vagy nem?

Nézzük csak szíjjel egyházmegyénkben. Az oláh és szász hatalmas pénzüntetek népiük nyomoriságának enyhítésére nyitották bérházaikat. És segítettek akkor, mikor a baj a legnagyobb volt. Nem várták be az államsegélyt, kárterítést stb. „segíts magadon és az Isten is megsegít” közmondás itt testet öltött. Az oláh és szászok lakta vidéken nincs is nyomor! Szervezett és alaposan kiépített orgánumokra, szervezetekre bukkan a nyomor, melyet nem tudott megtörni az invázió. Vigan pengett a kasza az idén is, a dal is felhangzott az aratáskor, zene is szólt a faluban, mikor tető alá került a ház, a tűzhely. És ha egyeb ninc is, de megvan az édes otthon, a meleg tűzhely, amely némileg boldoggá teszi a sívár életet.

Hogy állunk a székelyföldön? Nem esetelem. Beszéljenek a vezetők. Szeretnék tőtemre hívást rendezni most és mindempar. Álljanak elő: közigazgatás, előjárók, papok, tanítók, pénzüntetek: mit tettek népetekért a multban?, mit az invázió után? és mit mostan?

A pénzüntetek gomba módra szaporodtak nemde? És ma, mikor az állam a feldúlt tűzhely felépítésére még mitsem tett, mit tettek az általunk támogatott pénzüntetek? Mely takaréki nyitotta meg kapuit népiünknek, hogy kamatmentes kölcsönrel segítségére siessen? Segítségnyújtson az otthon felépítésére, gazdasági és marhaállomány beszerzésére? Melyik az? „Et laudamibus eum!”

Barcaságon lakván, nem egyszer találkozm csiki emberekkel, akik egy liter kukoricalisztért szász, csángó és oláhnak kénytelen voltak 2 lepedőt adni, vagy egy véka kukorica-lisztért 200 koronát és 3 vég szőttést adni csak azért, hogy éhen ne

Mária-nevet is kapja. Csak a szabadkőművesek mutatják ki tehetetlen gyűlöletüket, amidőn a fiúgyermeket Lucifernek, a leánygyermeket Satanellának nevezetik el. Szép patronusok és patronessék.

A középkor keresztelőjének kedves szokásait sok vidéken még ma is megtartották. Így pl. külön ünnep a háznál, amikor a gyermek fejéről leveszik a keresztelésnél használt főkötőt, a születés és keresztelés évfordulóján szentmisét mondatnak a gyermekért s az egész család megáldozik. A XVI. századik ezen évfordulón még a csecsemő is megáldozott.

De az egyház gyermek- és anyavédelme a keresztelésnél meg nem állott. Hisz a keresztelés csak a kezdet, az alapkövetétel: a csecsemőnek bölcsőjébe fektették nagy jussát, neki magának kell majd, ha öntudatra ébred, e jussát megőrizni, azért a zászló alá hűsége esküdni és küzdeni, helyt állani, győzni. És azért ott látjuk az egyházat a gyermekek háttáráján, amint a legnagyobb odaadással készíti el azt a gyermeki lelket az első szentáldozásra és fegyverzi fel akár a fiatal Dávidot az Úr, a bér mállás szentségében, hogy hitét álhatatosan vallja és aszerint éljen. És ha testi betegség esetén orvos és orvoság kell, a bűnbánat szentségében az irgalmas szamaritanus orvoságát nyújtja a beteg léleknek is.

Vele van életének sorsdöntő pillanatában, ha utat kell választani és vele van, ha utolsó útjára kell készülnie.

Igy gyakorol gyermek- és anyavédelmet az az egyház a bölcső:öl a sírig. A keresztésztől az utolsó kenetig, a keresztelő szentelt gyertyájától a haldokló kezében gyertyalángig, az újszülött bölcsője fölött felragyogó kegyelmi élet hajnalcsillagjától a haldokló ágya fölött álló esti csillagig az ina, szentelmények, szentségek, egész csillagos égboltozatja alatt vándorolhat isteni szeretet melegében és fényében az anya és gyermeke.

(Folytatjuk.)

Si fractus illabatur orbis...

Irta Pengróz Árpád

Ragyogó vasárnapdélelőtre ébredtem. Az éjjeli eső mindent tisztára mosott, s a dolgok válaszfal nélkül szűrődtek énembe. Viskomhoz tartozó szilvafa kék gyümölcssei érintetlen bársonyukkal pompázta a napfényben. A szakadatlan ágyútűz, s az egymást követő robbanások dacára mindenki jól érezte magát és ünnepeit, csak egy a bennlakóktól árván hagyott kaktusz bizalmatlankodott új környezetével szemben. Kiterpesztette álnok tuskéit, mint a sündisznó mikor bántani akarják, s állandóan szemmel-

haljon. — Ott inség, itt bőség, ott nyomor, itt jólét lakik. Miért? Mert ott szervezetlenség lustálkodik, itt vezet a tömörülés, az igazi szervezettség. — Ezt jobban tudják ott, mint itt! De szólj igazat és betörök a fejedet. Én nem bánom, ezt is kitaratom, mert bírom. A székelyről Taussig vezérkari tábornok egy beszédében ezeket mondotta: „a székely szenvedni, nélkülözni, meghalni is tud, szereti hazáját, földjét, de szereti a bort is . . . de birja.” Nem vagyok székely, de bírom. Mít? A fejbetörést. És ezért írok és beszélek nyíltan.

Az oláh betörés előtt is éreztük szervezetlenségünk bajait, beszélünk is talán a segítés módzatairól, de a beszédnél, a szónál maradtunk s az invázió után? Hát megint csak beszélünk, panaszkodtunk és télenkedtünk. A gazdasági dekadencia és életsziszter-uzsora, a földbirtok pusztulása, az elnéptelenedés, iskoláink hanyatlása, népkép kulturális elmaradottsága, véreink felmorzsolódása a fronton és itthon mindnyájunk előtt nyílt titok, nemde? Bánt is minket, de mitsem tettünk és ha igen, nem volt kitarításunk végrehajtani azt, amit kellett volna. „És kiesett kezinkből a kormánygeplő, a nép és ezzel minden.”

Lám az oláh és szászoknak jólszervezettség a békés időben, de különösen az invázió után ékesen igazolta, hogy a szász és oláh papásg munkája, melyhez egy hatalmas intelligencia is csatlakozott, nem volt meddő. Az évtizedes szervezett és céltudatos munka, melyet népéért hozott, nem volt eredménytelen. Számottevő a szászok ép úgy gazdasági, mint kulturális terén, mondhatni, elsőrendű is, ha az egyikről is beszélünk, nem kicsinylenedő az oláhok nemzetiségi politikája sem.

És mi emelte őket nagygyá? Az oláh és szász pénzügyintézetek után be-

lécskelték magukat mindenhol. Földbirtok politikájukkal beékeltek magukat tiszta magyar vidékre, sőt a székelyföldre is. És ha eleinte talán nem volt céltudatosság, azzá lett azzal, hogy itt és náluk kerestek véreink pénzkölcsönt. Mondhatni mi juttattuk és tereltük arra az útra, amely hozzánk vezet. Ha példa kell, tessék Erzsébetvárosra menni. A 80-as években magyar-örmény város volt. — Ma? Szinte-szinte százszá lett. Miért? A kölcsön emelkedett, a kamathátrálék nőttön nőtt s a vége? Vásárlás lett, vagy egyszerű névcsere.

Az oláhok és szászok pénz-politikája pedig a legegyszerűbb: kevesebb hasznót hűzni az egyeseknek és többet adni kulturális, egyházi és nemzetiségi célokra. A felesleget birtokba helyezni, mert ma mi is belátjuk, hogy a birtokpolitika az egyedüli helyes, üdvös üzlet, amellyel segíthetnek népen, nemzetben egyaránt: Ma a szászok pénzügyintézeti útján rendezte a rokkant-ügyet, hadiárvak sorsát, a háborús segélyt papjainak és tanítóinak, segílyezi iskoláit és nem szorult államsegélyre és a nyomorult alamizsna morzsáira. Az oláhság? Ugyanígy tartja fenn iskoláit, tanítóit és papjait még ha az állam el is vonja az államsegélyeket, sőt mi több, szembe száll az államosítással, mert ott áll védőbástyaként a háta mögött a pénz, az anyagi vagyon, a föld, a szervezettség. A hitelszövetkezetek, a Reifeisen-Vereinok, a Tirnavia, Merusana és nem tudom hány és hány községi szövetkezet megannyi patakocsa, amelyek befolyanak a Sparkassa és Albinába, amelyek öntik bajban és veszélyben a segélyeket oda, ahová kell és ahol veszélyben van az oláh és a szász érdek. Ennek a nevezettségnek tudható be azt, hogy a mindenkori államhatalom keztyűs kézzel bánt és bánik velük.

tartotta a jövő-menő katonákat. Milyen izléstelen ember lehetett a gazdád — gondoltam — hogy bele akart erőszakolni az alpesi tájba.

Jó óráig figyeltem a fejem fölött repülő gránátok sítvítését. Csodálatos milyen erővel furja előre magát a levegőben, hogy pusztítást, rombolást, halált okoz-hasson a céltavert területen. Mintha egész népfajok haragja és düh lenne összehűsítve egy-egy ilyen lövedékben...

A zeg-zugos, hegyreszaladó utca végén felbukkan a kapitányom. Vig kedélyű, alacsony emberke, szenvedélyes turista s mindig hegymászó botjával jár. Vele jön a hadnagyunk is, egy hosszú kékszemű gyerekek Melegen üdvözöljük egymást, s elhatározzuk, hogy elmegyünk a templomba. S már el is indulunk sziklatömbökből épített lépcsőkön, kanyargó utcákon a plebánia felé. Főn a magasban diadalmasan, megdönthetetlenül áll a kereszt jele. És a gránátok, amint melléte elhaladnak mintha halokban süvitenének tiszteletére.

Az egyetlen hatalom előtt leemeljük sapkáinkat s a templomba lépünk. Csak néhány szegény asszony és leány ül az utolsó padokban. Mi is leülünk és imádkozunk. Eszembe jut, hogy hárman bátrak: a katoná, a pap, s a szegény ember. Az Isten szolgálja, mint már szá-

zadok óta, most is nyugodtan végzi kötelességét, pedig a közeli robbanásoktól ugyancsak csörömpölnek a színes üveg-táblák. Felejthetetlenül kedvesek a kis minisztráns fiúk, a piros talár kitűnően áll nekik.

Az egyik most valóságos zenei szakértelen, mel csengett, — oclakünn csend lesz — s a legbüszkébb katona is lehajja fejét és magába száll . . .

Mikor ismét teljes tudóval szólnak az orgona gégei, az örökvilágosság piros mécsésére nézek, majd a fülhomályban levő oltárra, s elgondolom milyen fontos-ságosan szép az egyház szertartása, minden titokzatosságával minden misztikumával . . .

Halkan rebben az ajkáról az ima és sóhajt a fohász . . .

. . . Irtozás csattanás, sűrű fehér füst, egyesek megtántorodnak, de az áthatlan füstön szilárdan, megrendíthetetlenül hangzik át a Dominus Vobiscum! . . .

És ismét nyugodt mindenki. Az arany-napsugarak piros, lila, kék és mindenféle színűvé szítálódnak az ablakon, csakhogy a templom márvány-kockáin megpihenhessenek. A kis fiú a másik oldalra viszi a nagy-nagy misékönyvet, s hiába szól az ágyú, süvit a gránát, magasztosan száll fel a szent ének az Úr felé.

Tolmein, 1915.

És mi nálunk? Mi nálunk is vannak ily intézmények, de az osztalék a részvényeseké, kulturális célokra vagy jótékonyásra is megporhintésképpen 100—100 korona s ezzel rendben van a dolog. Népméltósági akcióra vagy közcélokra, iskola-alapításra, internátusok emelésére nem jut. Nem jut azért, mert idegen elem kreálta az intézetet nem egyszer kath. pénzből, idegen elem vezetése alatt áll és mi, a nép örei tb. állásokat foglalunk el bennük. Igaz ez vagy nem?

H I R E K

— **Kinevezések.** Dr. Szekeres József, csikszeredai plebánost ezüstmiséje alkalmából Püspök urunk tb. szentszéki tanácsossá nevezte ki. Dr. Balázsi Imrét Bánffyhadradó Kolozsvár-Szentpéterre helyezték át plebánosnak. Soó Dénes marosvásárhelyi káplánt megbízták a beteg Panajot Ferenc sinálvi plebános helyettesítésével. Darvas Dénes tordai káplánt székelyudvarhelyi főgimnáziumi, Fodor Gergelyt marosvásárhelyi főgimn. helyettes hitanárokká s főnevelőt aligazgatókká, László Ferenc újméltósági főgimnáziumi ideiglenes adminisztrátorrá, Timár Sándort gyergyószentmiklósi segédlelkésszé, Gajdácsy Bélát a kolozsvári Szent Antal árvaház felügyelőjévé nevezték ki.

— **Pályázat.** A bánffyhadradó plebániára pályázatot hirdet az egyházmegyei főhatóság. Határidő október 15. Zsinatvizsgás egyházmegyei papok pályázhatnak: a pályázatban feltüntetendő az életrajzi adatok. Javadalom: Kongruás plebánia.

Az Erzsébetbányai plebániára pályázatot hirdet az egyházmegyei főhatóság. Kérvények pénzügyminiszterhez címezve Püspök úrhoz nyújtandók be. Határidő október vége.

— **A gyulafehérvári és székelyudvarhelyi főgimnáziumokat** visszacsatolták a kolozsvári kir. tankerületi főigazgatóság-hoz.

— **Papnövendékeink elhelyezése.** Papnövendékeinket ideiglenesen a következőképpen helyezték el: 4 negyedéves teológust a pécsi papnevelőben, Troján Károly 1. éves teológust az innsbrücki Colleg. Germanicumban, Reitspiess János ugyancsak Innsbruckban a Canisiumban, Erdődy Józsefet a budapesti központi papnevelőben, Kossy J., Keresztes K. és Kajcsa Lászlót a bécsi Pazmaneumban.

— **Papszentelés.** Püspök urunk i. hó 22.-én vasárnap Gajdácsy Béla, László Ferenc, Timár Sándor végzett teológusokat presbyterekké szentelte.

— **Tudomásul.** A kiadóhivatal értesíti a lelkesítő hivatalokat, hogy a legrövidebb hirdetés ára 10 korona.

— **Halálozás.** Orbán Mihály nyug. kántor-tanító életének 85. évében szept. 10.-én Székelysárdon elhunyt. Ötven évet töltött a rögös és keserű tanítói pályán. Jubileuma alkalmából a király a koronás arany érdem-keresztal tisztelettel ki. Tipusá volt az igazi néptanító, aki mindenben oktatja s útmutatója volt népének. Orgonát épített, órákat javított s kész asztalosmester volt a tanítóság mellett. De a lelkiekben is hasonló jártassággal tanúsított s ügyesen szembe tudott szállni egyháza érdekében minden támadás ellen. A hívők őszinte kegyelele kísérté sirjába.

Ambrus Ferenc csobotfalvi tanító életének 57., tanítói működésének 38. évében elhalálozott.

— **Ahogy nálunk rendelkeznek.** A hivatalos lap szept. 14-i száma közli a vall. és közokt. miniszter rendelkezését, hogy a középiskolákban az iskolai évet a törvény szerint előrendelt időben meg kell kezdeni. Ez a törvényes idő t. i. szept. 1. Ezt rendelik el szept. 14-én.

— **Beíratkozások eredménye.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumban lezárultak a beíratkozások. A tanulók összes száma 357. Legnépesebb az I. oszt., ahol 76-an vannak, s legkevesebb a VIII. o., ahol 15 a tanulók létszáma.

Színház

A kezdet nehézségei után jobbaeska előadásoknak voltak az elmúlt héten tanúi, ami azonban nem jelenti, hogy nagyon el lennének ragadtatva színészeink szereplésétől. Egyik-másik igazolta várakozásunkat, a legtöbb azonban megmaradt a közepes átlag alatt. A férfiak közül Áldori mutatkozott sokadikául tehetségnek, a nők közül pedig Pásztor Ferike hódította meg a közönséget bájos játékával és gyönyörű hangjával. Részletes véleményünket a következőkben adjuk az egyes előadásokról:

Szept. 14-én az Iglói diákokat láttuk elég gyenge és színtelen előadásban. Megható dolog is az, Mikor Ardó Böske énekel. Rajta is látszik, hogy ritka műveltséggel teszi. Leolvasható az arcáról a győző gondolat: ha nem vigyázok nagyon magamra, még énekesnő lesz belőlem. Játsszani azonban jobban játszott, mint az előző estéken. Itéletünk szerint naiv szereplésre nem alkalmas. Mert a naivság vagy meg van valakiben s akkor nem kell tanulnia, vagy nincs meg s akkor nem lehet megtanulni. Sebestyén Mihály kissé kedvtelen volt. Binder meg gyenge. Játéka merev; hangnagya van, de nem tudja mindig harmóniába hozni a zenekarral s néhol negyed hang különbségek is észlelhetők, ami a füleknek nem a legkellemebb. Simák pedes szerepében Faludi K. próbálkozott teljes sikerrel. Annál jobban kivált Áldori Ödöbina korcsmáros alakításával. Józüi játéka lelket adott a színtelen estének. Igaz, hogy Major is igyekezett kellő mozgékonyssággal élnékesgeti kelteni, de nem válogatta meg az eszközöket. A farba rugás cirkuszba való s nem a színpadra. A tanári tanácskozásnak annyira is képtelen jelenete cirkuszi produkcióra sülyedt.

Vasárnap d. u. Iglói diákok, este: Túl a nagy Krivánon. Hétfőn, szept. 16-án az Obsitos elég nagy közönséget vonzott a színházba. A színlap szerint ez a Vigszínház nagysikerű műsor-darabja. Ki kellett volna azonban írni, hogy ezelőtt hét évvel. Ezt is, az Iglói diákokat is láttuk már itt helyben sokkal jobb előadásban. A nemzetes asszony szerepében H. Sárközi B. Anka mutatkozott be szép sikerrel: szépen játszott és szépen énekel. Áldori Szászorszép úr alakításával szerzett megérdemelt tapsokat. Elég jó volt Csengery Stefi is, kár hogy néha nem beszél elég érthetően. Sebestyén Jenő is jó volt, de játszott ő ennél jobban is. Színészeinknél legtöbbször az a hiba, hogy nem tudják a megfelelő jargonra. A színészeknél épen az az önképzés munkája, hogy ellessik a társadalmi típusok sajátos mozdulatait, kiszólásait, kifejezéseit s ezekből állítják össze az ábrázolandó alakot. De a legtöbb színész úmja ezt a fáradságos munkát s játszik úgy, ahogy tud. Binder ezúttal is gyöngékedett lecsukott szemekkel.

Kedden és szerdán Gábor Andor énekes bohózata került színre: Fiam, fiad, fia. Kétségkívül ez volt a hét legsikerültebb estéje, s mondhatnák az egész eddigi vendégszereplés legkimagaslóbb pontja. A rendkívül mulatságos bohózat gördülékeny előadásban került színre s kellemeesen szórakoztatta a közönséget. Áldori, Kaika, Sebestyén igen jók voltak. A nők közül F. Tibor Lóri, Madarász Margita és Csengery Stefi érdemel dícséretet.

Csütörtökön Bródy S. szenzációs színművét: A szeretőt láttuk. Itt tulajdonképpen két szereplőn fordul meg az egész darab: Amnián s a grófn. Kaika alakítása nem esik ki fogás alá, a Gróf Esztie azonban lemaradt a vonatról. Egészen más alakot mutatott be, mint amiót a szerző gondolt. H. Sárközi Blanka is jó volt, csak az utolsó jeleneti voltak gyöngék.

Pénteken és szombaton Sztrambul rózsája telt házat vonzott s nem érdemtelennül. Elég jó előadást láttunk, amelynek főérdekességét Pásztor Ferike fölépése képezte. Kedves, gracióz játéka s gyönyörű hangja igazi operett előadásra említhette a közönséget, ahol igazi pri-

madonna énekel. Kitűnően illeszkedett bele az ensemble-be Áldori és Sebestyén is. Ha Madarász Margitnak olyan jó lenne a hangja, mint amennyire dekoltált volt a rubája, elsőrangú primadonna lenne nevesek vidéken, hanem a fővárosban is.

Vasárnap d. e. a rokkant Bellák Dezső felügyelésére rendeztek matiné színi-színház-kollégái megfelelően jó eredményel. Délután Túl a nagy Krivánon, este az Obsitos, hétfőn a Szerető került színre. Na, a menü nem nagyon változatos.

Van egy megjegyzésünk is. Kutyák alkalmazkodnak a nézőtérre. Nagyon mucsai állapotokra vall, mikor a felvonások közt ezek a négy lábú toltatlan állatok felelgetnek egymásnak. A rendőrség intézkedjék kellő erélyességgel.

Szerkesztői üzenetek

Szekely. Tudósítását köszönettel vettük, de már előzőleg hoztunk referátát róla s így nem használhattuk fel.

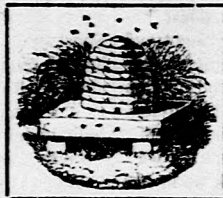
Topánfalva. Ez is későn jött. A boldogult ismeretlen egyházmegyénkben s így céltalan lenne hosszabb elterjedést leadnunk.

Gyulafehérvári Népbank R.-T.

érdeklődésben

a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársasággal

(Melynek alap- és tartaléktőkei 185 millió korona)

(Melynek alap- és tartaléktőkei 185 millió korona)

Elfogad betéteket: betétkönyv és folyószámlára a legelőnyösebb kamatozás mellett. **Leszámitol:** váltókat, számlákat és utalványokat. **Hittelt nyújt:** váltó, értékpapír és árufedezet mellett. **Atutalásokat,** kifizetéseket eszközöl Középeurópa minden piacára. **Törlesztéses kölcsönöket nyújt:** földbirtok és házakra, 25-50 éves részletrelesztés mellett. Magasabb kamatozású ilyen kölcsönöket olcsóbb kamatozásra konvertál. **Értékpapírok** vétele és eladása. **Tőzsdei megbízásokat** a fővárosi pénzügyintézetek feltételei szerint bonyolít le. Mindenféle áru, gazdasági gépek, szőlőtermelési eszközök, cement, vas, építőanyagok, szén, stb. eladása.

Minden bank, értékpapír és áruforgalmi ügyben díjtalan tájékoztatással szolgál.

Most jelent meg az Ó- és Újszövetségi SZENTIRÁS

a Vulgata szerint, ügyelemmel az eredeti szövegre, **Káldi György** fordítása nyomán átdolgozta **Tarkányi B. József**, 3-ik változatlan kiadás **utolsó IV-ik befejező köteté.** A negy kötetet, mely 8° alakban 2848 oldalt tartalmaz, **egy fekete védőfóliában, ialékes aranydiszes félvázsonkötésben** van bekötve, melynek ára **34 korona.**

A Szent-István-Társulat kiadása.

Ezen **Szentírás** négy kötetet addig, míg a most csak korlátolt példányszámban készült kötet példányokkal rendelkezünk, a közönségnek 25 koronáért és a gyűjtőknek minden 10 példány után egy ingyenpéldányt adunk.

Megrendelhető a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

Felelős szerkesztő: **Rass Károly.**

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.